

provincie
groningen

POSITION PAPER provincie Groningen

t.b.v. rondetafelgesprek ruimtelijke ordening met
Tweede Kamer commissie voor Binnenlandse Zaken

*Inbreng provincie Groningen namens Bram Schmaal, gedeputeerde
Ruimtelijke Ordening provincie Groningen, 26 september 2024*

“Kleur geven aan Nederland met regionale waarden en identiteit”

“Dit is Groningen, waardevol Groningen” is de titel van het ruimtelijk voorstel van de provincie Groningen. Het voorstel laat het hart, de identiteit en waarden van Groningen en de Groninger zien. Het voorstel is voor ons ‘de basis’ en geeft kleur aan de manier waarop wij gezamenlijk vorm willen geven aan de nota Ruimte. Daarnaast streven wij in dit proces naar:

- Het maken van wederkerige afspraken met het Rijk om tot een ruimtelijk arrangement te komen.
- Het maken van concrete afspraken. Het gaat om bestuurlijke keuzes over de ruimtelijke inpassing en uitvoering van nationale opgaven in samenhang met regionale opgaven. Het ruimtelijk arrangement bevat ook de bijbehorende randvoorwaarden, instrumenteninzet en budget.
- Samen tempo maken door als Rijk, provincies en gemeenten te sturen op een toekomstbestendig Nederland.
- Samen sturen op een cyclisch proces zodat de ruimtelijke arrangementen actueel zijn en aansluiten bij nieuwe regionale en nationale ontwikkelingen.

Samen werken aan de toekomst van Nederland

Als gemeenten, provincies en Rijk zijn we met elkaar verantwoordelijk voor de vormgeving en invulling van de Ruimtelijke Ordening 2.0, voor een toekomstbestendig Nederland. We staan voor enorme ruimtelijke uitdagingen die alleen kans van slagen hebben als de verschillende overheidslagen hun rol pakken. Dat kan alleen als we doen waar we goed in zijn, waarbij samenwerken het sleutelwoord is.

En we hebben haast. Eind 2022 ontvingen wij het verzoek om voor 22 nationale programma's ruimte te vinden in onze provincie en daar een samenhangend kaartbeeld van te maken voor 2030 en 2050. Tussen die nationale programma's was eerlijk gezegd nauwelijks samenhang te ontdekken. Samen overvroegen ze behoorlijk en er was weinig oog voor onderlinge afhankelijkheid, laat staan voor regionale opgaven en waarden.

Wij hebben de ruimtelijke uitdaging opgepakt en jullie hebben het resultaat daarvan gezien in ons ruimtelijke voorstel: “Dit is Groningen, waardevol Groningen”. Dit ruimtelijk voorstel is een mooie eerste stap naar de Ruimtelijke Ordening 2.0. Samen met gemeenten en waterschappen hebben we een integraal voorstel opgeleverd dat we verder zullen verwerken in onze omgevingsvisie. Het Rijk kan onze input, en die van de andere elf provincies verwerken in de nota ruimte en samen werken we aan ruimtelijke arrangementen.

Daarbij opgemerkt dat we de opstelling van die Ruimtelijke Ordening 2.0 nog aan het maken zijn, terwijl de wedstrijd al begonnen is. Want de energietransitie is op dit moment de beslissende factor bij de indeling van ruimte. De woningbouwopgave, de watervoorziening, de circulaire economie, de landbouw, kustverdediging, straaljagers en munitiedepots, ze vragen allemaal extra ruimte. Ze zijn van elkaar afhankelijk en zitten elkaar in de weg. Dat komt niet vanzelf goed als we het blijven doen zoals we het de afgelopen decennia deden. Elke regio telt en dat betekent dat lusten en lasten beter verdeeld moeten worden.

In ons ruimtelijk voorstel staan de waarden van Groningen centraal. En die wegen voor ons zwaarder dan nationale belangen. Hiermee zetten we de toon voor Groningen en de Groningers. En vragen, nee, eisen we dat het belang van de regio, de Groningers zwaarder weegt in de ruimtelijke agenda. Dat betekent dat we van harte meewerken aan de grote transities, maar daarbij wel onze regio en de Groninger voorop zetten. Voor onze regierol in de ruimte betekent dit dat we ruimtelijke transities aanpassen en inpassen in het karakteristieke Groninger landschap. Dat de energietransitie ertoe moet leiden dat iedere Groninger toegang heeft tot duurzame en betaalbare warmte en dat ons landschap erop vooruit gaat. Het betekent dat nieuwbouw hand in hand moet gaan met verbetering van de bestaande woningvoorraad. En hand in hand met verbetering van de woonkwaliteit in kernen waar deze onder druk staat. Het betekent ook een optimale aansluiting van de grote Groninger bedrijventerreinen op het waterstofnetwerk. Lusten en lasten beter verdelen. En het betekent dat “goed” belangrijker is dan goedkoop. Ruimtelijke kwaliteit en brede welvaart zijn daarbij leidend voor ons.

We gaan ervan uit dat Rijk, provincie, gemeenten en waterschappen die balans zoeken en zullen vinden. Ons ruimtelijk voorstel biedt daarvoor een goede basis. Hij is compact - Groningers zijn niet zo van veel woorden - maar er zit een hele wereld achter. In ons ruimtelijk voorstel combineren we dynamiek en vernieuwing met zorg voor de leefbaarheid, en het culturele en landschappelijke erfgoed. Dat is wezenlijk voor ons.

Wij pakken onze rol in de Ruimtelijke Ordening 2.0. en natuurlijk kijken we daarbij niet alleen naar ons eigen belang. Want alleen samen kunnen we deze klus klaren. Dit betekent meer samen doen, wat misschien even wennen zal zijn. We vragen de minister van VRO de coördinerende rol binnen het kabinet te pakken om zo regie te voeren op het ruimtebeslag op rijksniveau. De afstemming tussen de ruimteclaims van de departementen moet beter. En wij moeten elkaar als overheidslagen beter weten te vinden. Wederkerig! Dat vraagt een continue dialoog met open oog voor elkaars kwaliteiten en wederzijdse zorg voor elkaars belangen.

Tot slot

Het zal duidelijk zijn dat de Groninger voorop staat en wij ook in de toekomst inzetten op een ‘Waardevol Groningen’. Maar om uitwerking te kunnen geven aan ons ruimtelijk voorstel, heeft ook het Rijk een rol te vervullen in het oplossen van opgaven, waaronder:

- Ruimtelijke kwaliteit en gebiedsidentiteit als uitgangspunt nemen in de gebiedsprocessen en planprocessen die onder Rijksverantwoordelijkheid plaatsvinden.
- Wij verwachten dat het Rijk zorgdraagt voor een belangrijk aandeel in de landelijke beschikbaarheid van zoetwater voor Groningen. Zoetwaterbeschikbaarheid is van essentieel belang voor de opgaven binnen alle perspectieven.
- Om tot een integraal Provinciaal Gebiedsplan Groningen te kunnen komen is op korte termijn een nationaal perspectief op de landbouw nodig.
- Herstructureren van bedrijventerreinen en woonwijken kan veel ruimtewinst opleveren, maar daarbij is financiële ondersteuning van het Rijk essentieel.
- Inzetten op het versterken van de bereikbaarheid per spoor volgens het Deltaplan voor het Noorden.

Een toekomstbestendig en waardevol Groningen en Nederland kunnen we alleen realiseren als we het samen doen, iedereen van uit zijn eigen verantwoordelijkheid en met respect voor elkaars waarden en identiteit. Het moge duidelijk zijn: de provincie Groningen pakt haar regierol in de ruimte.